

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSE ENTOMOLOGISCHE VERENIGING

ISSN 0013-8827. Officiële afkorting (World List): Ent. Ber., Amst.

Deel 42

1 augustus 1982

No. 8

Adres van de Redactie:

B. J. LEMPKE, Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam — Nederland

B. de JONG, Nieuwe soorten van spinnen voor de Nederlandse fauna (Aranea): 113; B. J. LEMPKE, Interessante waarnemingen en vangsten van Lepidoptera in 1980: 116; J. KRIK-KEN, The genus *Heteroclitopus* Péringuey in Kenya (Coleoptera: Scarabaeidae): 120; C. van ACHTERBERG, A new genus of the Rogadinae-Lysitermini from Kazakhstan (Hym.: Braconidae): 125; KORTE MEDEDELINGEN: Aangeboden: 115; B. J. LEMPKE, Vliegtijd van vlindermannetjes: 128; LITERATUUR: 119.

Nieuwe soorten van spinnen voor de Nederlandse fauna (Aranea)

door

B. de JONG

ABSTRACT. — New species of spiders for the fauna of the Netherlands (Aranea). Spider species from my collection that have not been recorded before from the Netherlands are listed. A few species I found in the collections of the Amsterdam Institute for Taxonomic Zoology, where I have deposited my complete collection of Dutch spiders.

Het verschijnen van de *Novus Catalogus Araneorum* (Van Helsdingen, 1981) is aanleiding tot dit artikeltje. In het voorwoord zegt de auteur, dat hem bekend is „dat er nog een flink aantal nog niet voor ons land genoemde soorten in collecties aanwezig zijn”. Hij verdient niet alleen dank voor het vele minutieuze werk, dat hij in zijn catalogus gestoken heeft, maar, wat mijzelf betreft, ook voor de controle op mijn determinaties, die in het verleden en in het heden wel eens de toets van kritiek niet konden doorstaan.

Het valt op, dat het merendeel van de nieuwe soorten gevonden werd in het materiaal van vóór 1951, terwijl toch in de laatste twee decennia vele nieuwe araneologen aan het werk zijn gegaan. Ook bleek een aantal intussen als nieuw opgegeven soorten in mijn oude materiaal aanwezig te zijn. Het valt wel te betreuren, dat mijn vindplaatsgegevens niet zo uitvoerig zijn als tegenwoordig als eis (EIS) wordt gesteld.

Al het genoemde materiaal bevindt zich in het Instituut voor Taxonomische Zoölogie te Amsterdam, waaraan ik mijn collectie heb geschonken.

CLUBIONIDAE

Clubiona juvenis Simon. — Deze bleek voor te komen in materiaal, dat in de jaren 1923/1926 door Amsterdamse biologen bij een inventarisatie van het Naardermeer werd verzameld. 2 ♂♂ ad. en 7 ♀♀ ad. werden op 10.VI.1924 verkregen uit zeefsel van rietbossen langs de Hoofdvaart. Jammer genoeg kreeg ik dit monster pas onder ogen nadat ik de hoofdmassa van het materiaal had gedetermineerd. Hierdoor is het niet vermeld in Van Helsdingen (1978).

LYCOSIDAE

Arctosa cinerea (Fabricius). — Een ♂ ad. bevond zich bij enkele andere soorten in een buisje met spinnen dat ik kreeg van de heer F. de Graaf, helaas met de vage aanduiding „ten Noorden van Arnhem” en verder 1948. Het betreft hier een soort, die volgens Wiebes (1959) in ons land zou kunnen worden gevonden. Ze komt voor „op zandige hellingen aan de oevers van rivieren en op stranden, waar ze een holletje uitgraaft”. Voor wat de vondst van De Graaf aangaat zou die dus ergens langs de oever van de IJssel kunnen zijn gedaan.

THERIDIIDAE

Achaeearanea simulans (Thorell). — Volgens Locket & Millidge (1974) verschilt het aantal stekels op de poten significant van dat bij *A. tepidariorum* (C. L. Koch). Het onderscheid op grond van de vulva schijnt ook goed te maken te zijn. Bij de ♂♂ verschillen de palpen onderling niet. *A. simulans* is een winterharde soort, die dus ook ver van behuizing kan worden gevonden. Tot nu toe zijn geen vindplaatsen voor ons land vermeld en het zou aanbeveling verdienen om de exemplaren van „*tepidariorum*”, die buiten kassen gevangen zijn, nog eens goed te bekijken. Ik heb exemplaren van *A. simulans* uit Diemen, Amstelveen, Kortenhoef, Waneperveen, Kotten en Denekamp. alle ♀♀ ad., en 1 ♂ ad. en 3 ♀♀ ad. uit Oosterhesselen. De vangsten liggen tussen 11.V en 25.VIII en werden gedaan in resp. een kajuitjacht, tegen een buitenmuur, op lage wilgenbosjes, in een els, in een eendenkooi, onder de dakgoot van een boerderij, in het bos „Bek en Delle” (Winterswijk) en bij het Nonneven bij Kotten en tenslotte in het Borgerbos. Van Oosterhesselen ontbreekt nadere aanduiding.

Theonoe minutissima (O. P. -Cambridge). Een ♀ ad. van deze slechts 1 mm grote spin vond ik op 28.IV.1943 bij Epen (Z.L.) in strooisel in een naaldbos.

ARANEIDAE

Theridiosoma gemmosum (L. Koch). — Het eerste exemplaar dat ik onder ogen kreeg, een ♀ ad., bevond zich in een buisje met spinnen, die door mevr. Smit-Nadort in Noord-Brabant verzameld waren. Nadere informatie over de exacte vindplaats was, na zoveel jaren, erg moeilijk te verkrijgen. Het zou hoofdzakelijk gaan om, enerzijds, een gebied tussen Gilze en Baarle Nassau, anderzijds een populierenbos bij St. Oedenrode, en dan op 11.VIII of 16.VIII.1942.

Daarna vond ik in het Amsterdamse Naardermeer-materiaal een ♀ inad., toch goed herkenbaar aan de merkwaardige lichaamsvorm. Het was verzameld uit zeefsel van rietbossen langs de Hoofdvaart op 10.VI.1924, evenals *Clubiona juvenis*; wel niet letterlijk, maar toch zoiets als „twee vliegen in één klap”.

Tenslotte ving ik 2 ♀♀ ad. en 1 ♀ inad. tussen biezen op de grond lopend aan de oever van het grote ven op het landgoed De Vennen bij Nunspeet op 31.V.1981. Ik zag ook nog flarden van een webje tussen die biezen, vlak boven het water, waar zich hoogst waarschijnlijk één exemplaar uit had laten vallen. Er zijn ook exemplaren gevangen, 3 ♂♂ ad. en 3 ♀♀ ad., in het reservaat De Bruuk ten Z.O. van Groesbeek door Van Helsdingen en J. Prinsen.

ERIGONIDAE

Erigone capra Simon. — 2 ♂♂ ad. uit Oosterhesselen op 21.VIII.1944. Helaas ook hier geen nadere gegevens over de vindplaats. De soort is hygrobiont.

Hylyphantes nigrinus (Simon). — De heer A. E. Koot vond 2 ♀♀ ad. van de hier genoemde soort, één tussen Hoog Soeren en Kootwijk op 22.VII.1940 en één in het Sprengenbos bij Apeldoorn, ook in VII.1940. Pas 2 jaar later verzamelde ik zelf in VI.1942 een ♀ ad. in de omgeving van Plasmolen bij Mook.

Trichoncus saxicola (O. P. -Cambridge). — Een ♀ ad. werd gevangen op 21.II.1943 bij Ankeveen tijdens het zeven van strooisel door D. Piet.

Walckenaera furcillata (Menge). — Weer twee vangsten van adulte ♀♀ in het Sprengenbos bij Apeldoorn door A. Koot in VII.1940. Verder ving ik zelf een ♀ ad. op 10.VI.1942 in Baarn op het terrein van Groeneveld.

LINYPHIIDAE

Macrargus carpenteri (O. P. -Cambridge). — Een ♀ ad. ving ik in mos op het Cadettenkamp bij Breda op 1.IV.1940, en A. Koot vond een ♀ ad. bij Cauwelaer in de buurt van Breda op 1.V.1940. Later bleek de soort algemeen voor te komen in de boswachterij Cranendonck bij Soerendonck in de maanden november tot mei, in beide geslachten. Verder heb ik een ♀ ad. uit een dennenbos op De Vennen bij Nunspeet van 28.V.1981. Vroeger werd deze soort beschouwd als een ondersoort van *M. rufus* (Wider).

Ostearius melanopygius (O. P. -Cambridge). — Een ♂ ad. werd aangetroffen in een vangpot in een heide-achtig terrein vlakbij de boswachterij Cranendonck op 6.X.1974. Deze soort heeft een merkwaardige verspreiding in de tropen van de oude en de nieuwe wereld, op het zuidelijk halfrond en met een uitloper naar de atlantische kusten van West-Europa.

Pityohyphantes phrygianus (C. L. Koch). — Nadat ik een in België door A. Teunissen verzameld ♀ ad. had gekregen was ik op deze soort gespist. Op 10.V.1978 ving ik bij Eperheide (Z.L.) op de dorre takken van een spar in het bos De Molt een ♀ inad., door de merkwaardige kleurtekening echter toch goed te herkennen. De heer Van Helsdingen deelde mij mee, dat hem het voorkomen in ons land al bekend was.

LITERATUUR

- Helsdingen, P. J. van, 1978. De Nederlandse Clubionidae en hun verspreiding. — *Zool. Bijdr.* 25: 1-42.
- , 1980. *Novus catalogus araneorum, hucusque in Hollandia inventarum*: I-VII, 1-145, Leiden.
- Locket, G. H., A. F. Millidge & P. Merrett, 1974. *British spiders* 3: I-IX, 1-314, figs. 1-75, maps 1-612. Ray Society, London.
- Wiebes, J. T., 1959. The Lycosidae and Pisauridae (Araneae) of the Netherlands. — *Zool. Verh., Leiden.* 42: 1-78.

Kapelweg 41 A, 5521 JH Eersel

AANGEBODEN. — Bod gevraagd op de eerste 10 delen van „Die Käfer Mitteleuropas” van H. Freude, W. Harde & G. A. Lohse. Losse delen worden niet verkocht. Indien u binnen een week geen bericht ontvangt is de set verkocht. Brieven aan: mevrouw H. L. Hellinga-Horning, Arendhof 1, 5672 VT Nuenen.
